

inspecting the scene, and solving the crime in hot pursuit. Forensic knowledge of the investigator on the preparatory actions of the organizer, the stages of the preparation of the 'customer' and the executor (killer) of the murder are essential for the investigation of the 'ordered' murders. In the process of preparing for the murder, the 'executor' plans in advance how to conceal traces of the murder. Identifying and fixing the material traces at the scene of the incident will help the investigator to simulate the 'trail picture' of the 'contract' murder, to put forward versions of the identity of the perpetrator, the person of the victim. Using the investigator, tactical rules, forensic recommendations when inspecting the scene of the incident will quickly reveal and investigate the 'ordered' murder.

Key words: forensic characteristic, typical method of killing by 'order', the preparatory action of the 'customer', the typical traces of the murder, a crime scene examination.

DOI: <https://doi.org/10.33994/kndise.2019.64.17>
УДК 343.98

О. М. Цільмак
доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри

Одеський державний університет внутрішніх справ

ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ СЛІДЧОГО ДЛЯ ВЕРИФІКАЦІЇ ПОКАЗАНЬ СВІДКА

У статті конкретизуються основні завдання слідчого для верифікації показань свідка, розглянуто сутність кожного з них на певних етапах допиту (підготовчому, основному та заключному). Розкрито сутність понять «верифікація показань свідка» та «можливість сприймати». Зазначено, що верифікація показань свідка – це спосіб встановлення об'єктивної істини факту або твердження особи стосовно обставин кримінального правопорушення. Можливість сприймати – це процес формування суб'єктивного цілісного образу обставин кримінального правопорушення.

Ключові слова: верифікація, показання, свідок, слідчий, завдання, кримінальне правопорушення.

На сучасному етапі розвитку органів Національної поліції відбувається процес запровадження в практичну діяльність поліцейських новітніх методів пізнання (оперативних, тактичних та стратегічних). Доволі важливим методом криміналістики, що належить до групи тактичних методів пізнання, є верифікація (з пізнюлат. «verificatio» – підтвердження; лат. «verus» – істинний, «facio» – роблю). Однак, сутність його застосування вченими ще не була описана.

Як відомо, вагоме значення для досудового розслідування кримінального правопорушення мають показання свідка стосовно

Розділ 2. Питання слідчої тактики та методики розслідування злочинів

відомих йому обставин, що підлягають доказуванню під час кримінального провадження. Свідок зобов'язаний «...давати правдиві показання під час досудового розслідування та судового розгляду...» (пп.2, п. 2, ст. 66 КПК України [1]) та за завідомо неправдиві показання «...свідок несе кримінальну відповідальність...» (п. 1, ст. 67 КПК України [1]). Однак, в практиці досудового розслідування констатуються непоодинокі випадки неправдивих показань свідка.

Відповідно до статті 96 КПК України є такі способи з'ясування достовірності показань свідка [1]: 1) встановлення можливості свідка сприймати факти, про які він дає показання; 2) викриття недостовірності показань свідка шляхом надання стороною показань, документів, які підтверджують репутацію свідка; 3) формулювання запитань, які спрямовані на з'ясування достовірності його показань; 4) допиту щодо попередніх показань, які не узгоджуються із його показаннями. Однак, визначені способи з'ясування достовірності показань свідка у наукових працях не розкриті повною мірою. Тому, набуває актуальності конкретизація основних завдань слідчого для встановлення достовірності показань свідка шляхом застосування методу верифікації.

Процесуальна сторона допиту, способи з'ясування та встановлення достовірності показань свідка визначені у нормах КПК України (ст. 65-67, 96, 224, 352), а також викладені у підручниках (навчальних посібниках, наукових статтях) з кримінального процесу. Наприклад, особливості допиту свідка описували: В. І. Галаган, Ю. М. Грошевий, А. Я. Дубинський, Л. Г. Дубинін, Є. Д. Лук'янчиков, О. Р. Михайленко, В. Т. Нор, М. А. Погорецький, С. М. Стахівський, М. С. Строгович, Л. Д. Удалова та ін. Тактика допиту свідка викладена у підручниках з криміналістики (Р. С. Белкіна, М. В. Жижина, М. В. Салтєвського, В. Ю. Шепітька та ін.) тощо. Однак, у своїх працях вчені не розглядали перелік основних завдань слідчого для верифікації показань свідка. Це й буде метою нашої статті.

На нашу думку, верифікація показань свідка – це спосіб встановлення об'єктивної істини факту або твердження особи стосовно обставин кримінального правопорушення.

Процес верифікації показань охоплює майже усі слідчі (розшукові) дії, серед яких провідне значення має допит. Як відомо, усі слідчі (розшукові) дії мають три етапи реалізації – підготовчий, основний та заключний. Розглянемо сутність кожного з цих етапів у контексті основних завдань слідчого для верифікації показань свідка.

Для того щоби під час допиту та інших слідчих (розшукових) дій можна було ефективно здійснювати верифікацію показань свідка, необхідна ретельна та копійка підготовка слідчого. Отже, основними завданнями слідчого на підготовчому етапі є: 1) вивчення обставин кримінального правопорушення; 2) збір відомостей про особу свідка; 3) складання переліку запитань, які сприятимуть верифікації показань. Розглянемо сутність кожного з цих завдань.

Щодо першого завдання – вивчення обставин кримінального правопорушення. Для подальшої верифікації показань свідка на підготовчому етапі допиту слідчий повинен: а) встановити, чи дійсно особа

була свідком події кримінального правопорушення; б) встановити обставини вчинення кримінального правопорушення; в) встановити особливості місцевості, де відбувалося кримінальне правопорушення; г) встановити особливості погодних умов під час кримінального правопорушення; д) встановити особливості умов сприйняття злочинної події та ін.

Для вирішення другого завдання – збору відомостей про особу свідка, слідчий повинен встановити: а) стосунки свідка з підозрюваним, потерпілим; б) репутацію свідка; в) наявність у свідка хронічної психічної хвороби, природних або набутих аномалій розвитку органів відчуття тощо; г) індивідуально-психологічні характеристики свідка (тип характеру, особливості психічних пізнавальних процесів, рівень інтелектуального розвитку) та ін. Тобто слідчий повинен вивчити усі анатоμο-фізіологічні, психічні та соціальні характеристики свідка, які можуть впливати на достовірність показань. Слід підкреслити, що встановлення слідчим цих характеристик, з одного боку, є обов'язковою умовою для подальшої верифікації показань свідка, з іншого – фактором, що обумовлює достовірність або недостовірність показань свідка. Розглянемо їх більш детально.

Щодо встановлення слідчим вікових особливостей свідка. Наприклад, як відомо, діти дошкільного віку не можуть визначати вік дорослої людини (для дитини двадцятип'ятирічна особа здається старою); ріст дорослої людини (для дитини є високою особа ростом 1 м. 60 см.). Тому, для оцінки достовірності показань свідка зазначений фактор є доволі важливим.

Також, для того щоби свідок під час дачі показань був неупередженим (наприклад, щоби він не захищав або не мстився підозрюваному), вагоме значення для подальшої верифікації показань має встановлення слідчим наявності у свідка стосунків з підозрюваним і потерпілим та їх характеру.

Слідчий повинен також обов'язково ураховувати факт засудження свідка «...за завідомо неправдиві показання, обман, шахрайство або інші діяння, що підтверджують нечесність свідка...» (п. 2., ст. 96 КПК України [1]). Так як саме це може слугувати однією з підстав визнання показань не достовірними доказами.

Щодо необхідності встановлення слідчим наявності у свідка психічної хвороби, природних або набутих аномалій розвитку органів чуття. Зрозуміло, що наявність у свідка хронічної психічної хвороби робить його показання не допустимими доказами. Певні природні або набуті аномалії розвитку органів чуття (зору, слуху, нюху, смаку, дотику) у свідка можуть лежати в основі хибного або спотвореного сприйняття та відтворення обставин кримінального правопорушення (наприклад, часткова глухота, поганий зір тощо).

Для отримання від свідка достовірних показань має вагоме значення й його рівень інтелектуального розвитку. Саме встановлення слідчим здатності (нездатності, обмеженої здатності) свідка розуміти сутність та значення події кримінального правопорушення та його здатності (нездатності, обмеженої здатності) об'єктивно відтворювати її є необхідною умовою для подальшої верифікації показань.

Щодо необхідності визначення типу характеру. Так, наприклад, якщо особа демонстративного типу характеру, під час надання показань вона схильна до патологічної брехні; вона може спотворювати, перекручувати та викривляти фактичні дані, ставлячи себе у центрі подій; особи ригідного та епілептоїдного типу характеру схильні до зайвої драматизації подій; особа конформного типу буде жадати підтвердження того, що вона все правильно говорить; особа педантичного типу характеру буде в'язнути в дрібницях, може розпочинати здалеку, зайво деталізувати власне ставлення до події; особа гіпертимічного типу буде навпаки, пропускати так звані «дрібниці», вважаючи їх не суттєвими; особа тривожно-боязкого типу буде боятися давати показання та тому подібне. Тому дуже важливо попередньо визначити індивідуально-психологічні особливості характеру свідка, для подальшої верифікації його показань під час слідчих (розшукових) дій.

Відповідно до п. 1, ст. 96 КПК України [1] способом з'ясування достовірності показань свідка є встановлення можливості свідка сприймати факти, про які він надає показання. Розглянемо категорію «можливість сприймати» з точок зору психофізіології та психології.

Можливість сприймати – це, насамперед, з'ясування того, чи дійсно свідок бачив або чув те, про що розказує, тобто чи він був здатним на момент сприйняття події об'єктивно формувати образ обставин кримінального правопорушення. Можливість сприймати базується на досвіді особи. Отже, ми вважаємо, що можливість сприймати це процес формування суб'єктивного цілісного образу обставин кримінального правопорушення.

Як відомо, залежно від провідного аналізатора сприйняття може бути [2]: зоровим, слуховим, дотиковим, нюховим та смаковим. Розглянемо фактори, які впливають на об'єктивність сприйняття свідка та мають значення для подальшої верифікації його показань.

Зорова можливість сприймати – це здатність особи до побудови зорового образу події кримінального правопорушення. На зорове сприйняття впливають такі фактори: 1) зовнішні: а) рівень освітленості (достатній, недостатній); б) розподіл яскравості (рівномірний або нерівномірний); в) ступінь яскравості (сліпуча, надзвичайна, особлива, незвичайна) та ін.; 2) внутрішньо-особистісні: а) спектральний склад людини; б) індивідуальні специфічні властивості ока (дальтонізм); в) індивідуальні спадкові особливості людського ока та психіки; г) психофізіологічний стан людини та ін.

Слухова можливість сприймати – це здатність особи до акустичного отримання та інтерпретації інформації. На слухове сприйняття впливають такі фактори: 1) зовнішні: а) гучність сторонніх акустичних стимулів; б) складність акустичних стимулів; в) слабкість акустичного стимулу та ін.; 2) внутрішньо-особистісні: а) індивідуальні специфічні властивості будови вуха; б) вушні захворювання; в) вроджена повна або часткова нездатність чути; г) набута повна або часткова нездатність чути (внаслідок впливу: деяких системних інфекційних хвороб (наприклад, кору, грипу, менінгіту, епідемічного паротиту); травми або тривалої дії сильного шуму і вібрацій; отруєння; отосклерозу; старіння слухових клітин і нейронів тощо) та ін.

Нюхова можливість сприймати – це здатність особи сприймати та ідентифікувати запахи. На нюхове сприйняття впливають такі фактори: 1) зовнішні: а) концентрація пахучої речовини; б) температура; в) вологість; г) забрудненість повітря та ін.; 2) внутрішньо-особистісні: а) індивідуальні специфічні властивості нюхових аналізаторів; б) відчуття голоду; в) емоції та ін.

Смакова можливість сприймати – це здатність особи до смакового сприйняття, що характеризується відчуттями (солодкого, солоного, гіркого, кислого). На смакове сприйняття впливають такі фактори: 1) зовнішні: а) температура; б) вологість; в) забрудненість повітря та ін.; 2) внутрішньо-особистісні: а) відчуття голоду (коли особа поїла чутливість смакових рецепторів до різних смакових речовин знижується); б) емоційне збудження, в) переживання; г) відсутність або втрата смакової чутливості та ін.

Тактильна (дотикова) можливість сприймати – це здатність особи до тактильного сприйняття, яке характеризується тактильним відчуттям (дотику, вібрації та тиску). На тактильне сприйняття впливають такі фактори: 1) зовнішні: а) сила дії механічних подразників на поверхню шкіри; б) тиск на шкіру, що спричинює її деформацію та ін.; 2) внутрішньо-особистісні: а) ступінь чутливості нервових волок; б) природжена нечутливість до болю; в) тривалість активності холодкових рецепторів та ін.

За формами існування матерії науковці виокремлюють такі види сприйняття як [2]: сприйняття часу, сприйняття руху та сприйняття простору. На сприймання часу впливає багато факторів. Так, наприклад, 1) прискорюють сприйняття плину часу: а) діяльність особи; б) кофеїн; в) зацікавленості особи та ін.; 2) уповільнюють сприйняття плину часу: а) бездіяльність особи; б) медикаменти; в) алкоголь і хінін; д) нецікаве; е) процес очікування; ж) стан пригніченості або фрустрації; з) переживання та ін. Викривляють процес сприймання особою руху та простору такі фактори як: а) стан алкогольного або наркотичного сп'яніння; б) стан пригніченості; в) стан емоційного перебудження; г) втома та ін.

Сприйняття також може бути [2]: повним і неповним; помилковим або ілюзорним (спотворене відображення дійсності); швидким й повільним, глибоким і поверхневим. Для подальшої верифікації показань свідка під час досудового розслідування кримінального правопорушення все це слід обов'язково ураховувати.

Сприйняття людини має певні властивості [2]: предметність, цілісність, константність, вибірковість, осмисленість, узагальнення. Знання їх сутності має також велике значення для подальшої верифікації показань свідка.

Отже, щодо цілісності («...образи відображених предметів та явищ постають у свідомості в єдності багатьох якостей і властивостей...» [2]). Слід зазначити, що людина сприймає цілісну структуру предмета (явища), хоча найчастіше інформація про нього надходить неповно. У практиці правоохоронної діяльності трапляються випадки так званого «замикання». Часто свідки, які тільки чули, але не бачили події (неповне сприйняття), несвідомо доповнюють образ сприйнятого. Це пояснюється тим, що мозок миттєво «домальовує картину» того, що відбувалося. І, як наслідок, свідок може стверджувати те, що він «бачив» певну подію та впевнений у своїй

Розділ 2. Питання слідчої тактики та методики розслідування злочинів

правоті, тоді як, насправді, – він тільки чув, а все інше – «домалював» мозок. Тому, під час допиту свідка, дуже важливо ставити запитання, які встановлювали би факт того чи дійсно свідок бачив, те що він стверджує.

Щодо константності («...це відносна постійність величини, форми, кольору предметів та явищ, що сприймаються при зміні відстані, ракурсу, освітленості...» [2]). Слідчому, слід пам'ятати, що наприклад, будівельники, які будують багатопверхові будинки (а також мешканці багатопверхівок), бачать об'єкти, що знаходяться внизу, без спотворення їх розмірів. Тоді як лісникові, який усе своє життя прожив у лісі (або мешканцю села), ці об'єкти покажуться дуже маленькими, можливо ледь помітними.

Предметність сприймання («...будь-який предмет або явище відображається не як механічна сума якостей і властивостей, а як об'єкт, який має свій зміст, природу, призначення...» [2]). Зазвичай предмети визначають не за їхнім зовнішнім виглядом, а відповідно до того, як їх застосовують на практиці, або за їх основними якостями. Предметність є набутою властивістю сприйняття.

Вибірковість сприймання («...виділення одних об'єктів як основних порівняно з іншими...» [2]). Свідок вибірково сприймає обставини кримінального правопорушення, зосереджуючи свою увагу на тому, що його найбільш цікавить, або що є найбільш яскравим. Тому, під час допиту він може загострювати свою увагу на тих моментах, які для нього особисто є важливими, упускаючи ті, що на його думку, є другорядними та не важливими.

Осмисленість сприймання («...співвіднесення предмета сприймання з його значенням...» [2]). Осмисленість сприймання пов'язана з попереднім досвідом людини та залежить від полюсу сприйняття предмету (явища) у минулому, від загального змісту психічної діяльності та індивідуальних особливостей особи. Так, наприклад, фотограф – дуже добре може описати зовнішній вигляд людини, обстановку місця події; вчитель – без особливих труднощів читає тексти, що написані різними почерками; звичайна людина у лісі бачить дерева та кущі, а лісник – різновиди рослин, їхній вік, їх хвороби тощо.

Отже, оцінюючи можливість свідка сприймати факти та обставини кримінального правопорушення, слідчому слід урахувувати дуже велику кількість його характеристик, починаючи з його психічних та анатомо-фізіологічних особливостей, закінчуючи його досвідом, соціальним статусом тощо.

Слід підкреслити, що визначений законодавцем у п. 1, ст. 96 КПК України [1] спосіб з'ясування достовірності показань свідка, а саме: «...встановлення можливості свідка сприймати факти, про які він дає показання...», не є точним. Як відомо, процес сприйняття є психічним пізнавальним процесом, що характеризує процес формування суб'єктивного цілісного образу навколишнього світу. Сприйняття людини тісно взаємопов'язане з іншими його психічними пізнавальними процесами, такими як: відчуття, пам'ять, мислення, уява, мовлення.

Тому, важливе значення для процесу отримання від свідка достовірної інформації стосовно обставин кримінального правопорушення має не тільки його здатність сприймати, але й здатність:

1) відчувати; 2) об'єктивно упорядкувати сприйняте; 3) запам'ятовувати, зберігати та об'єктивно відтворювати сприйняте; 4) утворювати образ предмету (явища), що в даний момент не сприймається, але був сприйнятий раніше; 5) об'єктивно пояснювати суб'єктивно сприйняте. Й отже, слідчий, під час збору інформації про особу свідка, не повинен обмежуватися тільки вивченням його особливостей й характеристик сприйняття, він також повинен урахувати й особливості та характеристики усіх інших його психічних пізнавальних процесів.

Щодо третього завдання, яке повинен вирішити слідчий під час підготовки до допиту – це складання переліку запитань до свідка щодо відомих йому обставин кримінального правопорушення. Формуючи такий перелік запитань, слідчому необхідно враховувати індивідуальні характеристики та особливості характеру, психічних пізнавальних процесів, органів чуття свідка тощо. Перелік запитань повинен бути спрямований на з'ясування: а) відомих свідкові фактів та обставин кримінального правопорушення; б) зовнішніх факторів, які могли викривити сприйняття; д) відповідності показань свідка обставинам кримінального правопорушення; е) ступеню достовірності показань свідка. Слідчий повинен пам'ятати, що запитання повинні бути чіткими та конкретними.

Щодо основного етапу – під час допиту. Допитуючи свідка, слідчий одночасно повинен встановлювати достовірність його показань. Для цього слідчому необхідно вирішувати такі завдання: 1) співвідносити показання свідка з наявними фактичними даними та з показаннями інших осіб; 2) здійснювати аудіовізуальну психодіагностику ознак, що вказують на повідомлення свідком неправдивих показань; 3) викривати свідка у неправдивості його показань; 4) задавати свідкові уточнюючі та конкретизуючі запитання, які спрямовані на з'ясування достовірності його показань та ін.

Слід зазначити, що з часом зростає ступінь відмінності між образом сприймання обставин кримінального правопорушення та його уявленням. Отже, чим більший проміжок часу пройшов між актом сприймання й уявленням, тим більше образ спотворюється. Тобто з збільшенням часу, що минув після кримінального правопорушення, деталі обставин кримінального правопорушення змінюються, спрощуються або перетворюються (наприклад, може змінитися розташування предмету, образ предмета може перетворитися на загальну схему або символ). Тому, слідчий повинен це урахувати під час допиту свідка.

Результатом верифікації показань свідка під час допиту повинно бути підтвердження (не підтвердження): 1) відповідності його показань обставинам кримінального правопорушення; 2) узгодженості його показань з наявними об'єктивними фактичними даними; 3) достовірності його показань; 4) істинності наявних фактичних даних.

На заключному етапі (після допиту) слідчий повинен вирішити такі завдання: 1) співвіднести показання свідка з наявними фактичними даними та з показаннями інших осіб; 2) оцінити показання свідка та визначити в них прогалини та неточності; 3) підготувати уточнюючі запитання до свідка (за необхідності); 4) зібрати додаткову інформацію, яка конкретизує та уточнює обставини кримінального правопорушення.

Підводячи підсумки, слід зазначити, що верифікація – це метод криміналістики, який спрямований на встановлення об'єктивної істини

Розділ 2. Питання слідчої тактики та методики розслідування злочинів

стосовно обставин кримінального правопорушення. Застосування методу верифікації є безперервним процесом, який охоплює майже усі слідчі (розшукові) дії. Тому, слідчому необхідно бути обізнаним щодо його сутності та особливостей застосування.

Перелік посилань

1. Кримінальний процесуальний кодекс: Закон України від 13.04.2012 № 4651-VI. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>

2. Загальна психологія: навчальні матеріали онлайн. URL: https://pidruchniki.com/13590421/psihologiy/a/osoblivosti_sprymannya

References

1. *Kryminalnyi protsesualnyi kodeks: zakon Ukrainy vid 13.04.2012 No 4651-VI* [Criminal Procedural Code: Law of Ukraine dated April 13, 2012 No 4651-VI]. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17> [in Ukrainian].

2. *Zahalna psyholohiia: navchalni materialy onlain* [General psychology: online teaching materials]. URL: https://pidruchniki.com/13590421/psihologiy/a/osoblivosti_sprymannya [in Ukrainian].

ОСНОВНЫЕ ЗАДАНИЯ СЛЕДОВАТЕЛЯ ДЛЯ ВЕРИФИКАЦИИ ПОКАЗАНИЙ СВИДЕТЕЛЯ

А. Н. Цильмак

В статье раскрыто содержание определений: «верификация показаний свидетеля» и «возможность воспринимать». Под верификацией показаний свидетеля следует понимать – способ установления объективной истины факта или утверждения свидетеля относительно обстоятельств уголовного правонарушения.

Возможность воспринимать – это процесс формирования субъективного целостного образа обстоятельств уголовного правонарушения. Подчеркнуто, что процесс восприятия тесно взаимосвязан с такими психическими познавательными процессами личности как: ощущение, память, мышление, воображение и речь. Поэтому, достоверность информации относительно обстоятельств уголовного правонарушения обуславливается способностью личности не только воспринимать, а и способностью: 1) чувствовать; 2) объективно упорядочивать воспринятое; 3) запоминать, хранить и объективно воспроизводить воспринятое; 4) образовывать образ предмета (явления), который в данный момент не воспринимается, но был воспринят ранее; 5) объективно объяснять субъективно воспринятое. Поэтому следователь, во время сбора информации о личности свидетеля, не должен ограничиваться только изучением его особенностей восприятия, он также должен учитывать и все другие его особенности и характеристики психических познавательных процессов.

Автором конкретизируются основные задания следователя для верификации показаний свидетеля на определенных этапах допроса (подготовительном, основном и заключительном). Указано, что основными заданиями на подготовительном этапе являются: 1) изучение обстоятельств уголовного правонарушения; 2) сбор сведений о личности свидетеля; 3) составление перечня вопросов, которые будут способствовать верификации показаний.

Основными заданиями для верификации его показаний во время допроса свидетеля являются такие: 1) соотносить показания свидетеля с имеющимися фактическими данными и с показаниями других лиц; 2) осуществлять аудиовизуальную психодиагностику признаков, указывающих на сообщение свидетелем ложных показаний; 3) разоблачать свидетеля в ложности его показаний; 4) задавать свидетелю уточняющие и конкретизирующие вопросы, направленные на выяснение достоверности его показаний и др.

Результатом верификации показаний свидетеля во время допроса должно быть подтверждение (не подтверждение): 1) соответствия его показаний обстоятельствам уголовного правонарушения; 2) согласованности его показаний с имеющимися объективными фактическими данными; 3) достоверности его показаний; 4) истинности имеющихся фактических данных.

На заключительном этапе (после допроса) заданиями следователя есть: 1) сопоставление показаний свидетеля с имеющимися фактическими данными и показаниями других лиц; 2) оценивание показаний свидетеля и определение в них пробелов и неточностей; 3) подготовка уточняющих вопросов к свидетелю (по необходимости); 4) сбор дополнительной информации, которая конкретизирует и уточняет обстоятельства уголовного правонарушения.

Подчеркнуто, что применение метода верификации – это непрерывный процесс, который охватывает почти все следственные (розыскные) действия. Поэтому, следователю необходимо знать его сущность и особенности применения.

Ключевые слова: верификация, показания, свидетель, следователь, задача, уголовное правонарушение

THE PRIMARY INVESTIGATOR'S TASKS FOR TESTIMONIES VERIFICATION

A. Tsilmak

In this article there were proposed author's definitions for 'testimonies verification' and 'capability to perceive'. It was emphasized that testimonies verification is the way for determination the objective truth of fact or statement of a person relating to the circumstances of criminal offence.

A possibility to perceive – is the process of formulation of holistic subject subjective of criminal offence. It was pointed, that the process of perception is interrelated with such psychological cognitive processes of personality as aesthesia, memory, ideation, imagination and speech. That's why, the certainty of information relating to the circumstances of criminal offence is conditioned by the ability of personality not only to perceive, but to: 1) feel; 2) order perceived objectively; 3) memorize, keep and reproduce perceived objectively; 4) form the subject's image or phenomenon that is not being perceived at the moment, but it had been perceived before; 5) explain objectively that is subjectively perceived.

There were concretized by the author the primary tasks of investigator for testimony verification during certain stages of interrogation (preparatory, principal and final). It was mentioned, that the primary tasks on the preparatory stage are: 1) to research the circumstances of forensic offence; 2) to collect the data about the personality of witness that is about: a) the character of relations with suspect and victim; b) his reputation; c) the presence of chronic psychological disease,

natural or acquired abnormalities of the development of perception bodies; d) his individual and psychological characteristics (type of character, peculiarities of psychological perceptual processes, level of intellectual development) and etc.; 3) the composition of questions' list, that will provide the testimonies verification.

It was determined, that testimonies verification during interrogation may take place by means of testimonies comparison with available facts and methods of audiovisual psychodiagnostics.

On final stage (after interrogation) investigator's tasks are the: 1) comparison of testimonies with other persons' evidences; 2) estimation of testimonies and determination their gaps and inaccuracies; 3) preparation of clarifying questions to the witness (on necessity); 4) collection of additional information, that concretizes and clarify the circumstances of criminal offence.

It was accentuated that verification's method appliance is uninterrupted process, that comprises almost all investigative (inquiry) actions. That's why, investigator should be aware of its essence and peculiarities of its appliance.

Key words: verification, testimonies, witness, investigator, task, criminal offence

DOI: <https://doi.org/10.33994/kndise.2019.64.18>
УДК 343.983

А. В. Кофанов
кандидат юридичних наук,
доктор філософії, доцент,
професор кафедри

*Навчально-науковий інститут № 2
Національної академії внутрішніх справ*

В. В. Арешонков
кандидат юридичних наук,
старший науковий співробітник,
доцент кафедри

Київський інститут бізнесу та технологій

ГЕНЕЗИС ЗАСТОСУВАННЯ ІТ-ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОФІЛАКТИЦІ ТА РОЗСЛІДУВАННІ ЗЛОЧИНІВ ІЗ ВИКОРИСТАННЯМ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ

У статті на основі аналізу наукової літератури та експертної практики розкрито питання застосування сучасних інформаційних технологій у профілактиці та розслідуванні злочинів, які вчиняються із використанням вогнепальної зброї. За результатами вивчення досвіду застосування ІТ-технологій в даній галузі в Україні окреслені існуючі проблеми та окремі шляхи їх вирішення.

Ключові слова: генезис, профілактика, розслідування злочинів, ІТ-технології, вогнепальна зброя.